

Začetek Jančarjevega desetega romana Maj, november obeta nekoliko humorno zgodbo z boemsko ležernostjo, v kateri spremljamo Cirila Kraljeviča, 27-letnega faliranega študenta, ki se po nekaj letih igranja violine na ulici vrne nazaj v Slovenijo s poslovnežem Dobernikom.

Kaj kmalu pa se zavemo, da se zgodba neopazno prevesi v tenkočutno pripoved o mladem človeku, ki se v svojem življenju v domovini ne znajde več. Ob vrnitvi v prestolnico vanj z vso silo udarijo spomini iz preteklosti, povezani s prijatelji, prvo ljubeznijo in napačno izbranim študijem, predvsem pa nove vrednote, interesi in pričakovanja družbe.

Ciril je kar naenkrat vržen v podjetniški svet, dobiva plačo za delo v podjetju, za katerega sploh ne ve, zakaj ga opravlja in tako postaja vedno bolj razpet med boljšim družbenim položajem, ki ga s tem pridobi in na drugi strani svojimi sanjarijami o karieri virtuoza, do katerih je vedno bolj apatičen.

Pisatelj nam hkrati z zgodbo o postopni Cirilovi transformaciji v umetno ustvarjenega poslovnega človeka polagoma, vendar vztrajno razkriva tudi osebne niti med njim, njegovim študentskim prijateljem Baritonom, sedaj uspešnim poslovnim možem in prvo ljubeznijo Mileno, ki je sedaj partnerica njegovega osovraženega profesorja "Toplarja". Tako Bariton in Milena sta se z leti prelevila v odrasla človeka a službo in odgovornostmi, v svojem življenju pa nimata več prostora za bivšega boemskega prijatelja, ki je nekoč lepo igral violino.

Pravzaprav nas roman prisili, da se zavemo svojih ironičnih občutij, ko sočustvujemo s Cirilom in se že rahlo zgražamo nad njegovim življenjem, čeprav nam je jasno, da bi bila lahko to zgodba kogarkoli izmed nas. Pisatelj nam s protagonistom, šibkim in ubogljivim karakterjem, jasno predstavi svoj pogled na današnji položaj mladih, ki se v neperspektivnem vsakdanu težko znajdejo in se pehajo za uspehi, pri tem pa vedno bolj pozabljajo nase in na svoje resnične želje in ambicije. Gre za grajo sodobnega(mladega) posameznika, ki živi prehitro, utesnjuje sam sebe in se sili služiti kruh z dejavnostmi, ki ga niti malo ne veselijo in izpolnjujejo.

Ideja človeka, ki je pahnen v manični svet uspeha in denarja in je zaradi tega pogubljen ni nova, je pa s pisateljeve strani nekoliko pesimistična, sploh glede na današnji trend motivacijskih in navdihujočih citatov v optimističnem duhu. Ciril je lutka v rokah vseh bolj odločnih likov v romanu, neodločnež, ki vsem samo kima in se tega celo zaveda, a ne stori čisto nič zoper temu. Tega ne počne iz neke empatije ali pa v želji ustreči človeku, temveč zgolj zaradi svoje apatičnosti in pravzaprav izgubljenosti, ki pa ga vse bolj bremeni do katastrofalnega konca njegove poti, ko mladenič v temni jutranji zarji preprosto "odide", nemo vprašanje pa ostaja, kdo ga bo sploh pogrešal. V zadnjem odlomku se tako za konec poraja novo vprašanje, kakšen pečat človek sploh še lahko pusti v tem ponorelem svetu, ki se brez težav vrti naprej z enim živim bitjem manj.

Kot protiutež ambicioznemu in arogantnemu svetu je v Cirilovi glavi postavljen očetov glas, simbol tradicije in preteklosti nekih drugih, bolj človeških vrednot. Očetove modrosti, kot so "ne smeš biti hudoben do žalostnega človeka" (kar na žalost dandanes ni več tako logično), blažijo stresne situacije svojega sina in vedno pogostejše izbruhe jeze ob absurdnih ali umazanih dogodkih "poslovnega" vsakdana v Dobernikovi službi.

Tako smo v pol leta od cvetočega, sončnega maja do novembra, ko "ženske v Ljubljani jokajo", priča vihravi zgodbi protagonista, ki se išče in išče, vendar kljub trudu nikakor ne najde. Ob branju se nam zastavljajo temeljna eksistencialistična vprašanja in kar naenkrat se zalotimo, da začnemo razmišljati o naših resničnih željah, zadovoljstvu z našim življenjem in vprašanju, do kakšne mere jih realiziramo v nekem običajnem dnevu našega življenja.

Ciril je v vsakem izmed nas, vprašanje je le, do kakšne mere ga znamo in upamo zatreti.

Očarljiv roman, prežet z malimi razočaranji nad današnjim svetom, ki pa je vsekakor navdih in dobra izbira za branje čez vikend ali v prostih jesenko zimskih večerih.

Kaja Novosel